

ก 1201

สยามวิธี

ปีที่ ๓๘ ฉบับที่ ๑๒๖๔๖ วันอาทิตย์ที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๐

ความมหัศจรรย์ของผลิตภัณฑ์จากพืช

รศ. นพ. กำพล ศรีวัฒนกุล
หัวหน้าภาควิชาเภสัชวิทยา
คณะวิทยาศาสตร์ ม.มหิดล

ผลิตภัณฑ์จากผึ้งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติได้มีการใช้บริโภคกันอย่างแพร่หลายมาเป็นเวลานาน ในกันันท์ศาสนาหลายศาสนาได้มีการกล่าวถึงการใช้น้ำผึ้งเพื่อประโยชน์เป็นยาอายุวัฒนะและช่วยบำรุงร่างกาย ในทางด้านโภชนาการน้ำผึ้งจัดได้ว่าเป็นอาหารเสริมที่มีประโยชน์ ในทางวงการแพทย์ได้มีการศึกษาวิจัยถึงประโยชน์ของน้ำผึ้งในการช่วยสมานแผลให้แผลหายเร็วขึ้น คุณสมบัติความเข้มข้นของสารประเภทน้ำตาลในน้ำผึ้งจะมีผลยับยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรียได้ดี ถ้าพิจารณาถึงตำรับยาไทย จะพบว่ามีจำนวนไม่น้อยที่สมาน้ำผึ้งเป็นตัวยาสำคัญ

ในระยะหลังได้มีการนำเอาผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ได้มาจากผึ้งมาบริโภคเป็นอาหารเสริมกันอย่างค่อนข้างแพร่หลายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา สารที่ได้รับความนิยมมากเป็นพิเศษ คือ บีพอลเลน และรอยัลเจลลี่ หรือ นมผึ้ง ซึ่งสารทั้ง 2 ชนิดนี้มีการวิเคราะห์ถึงส่วนประกอบ พบว่ามีสารประเภทวิตามิน และแร่ธาตุหลายชนิดในปริมาณที่สูงพอสมควร และผู้ที่นิยมบริโภคก็มีความเชื่อว่าจะเป็นอาหารที่ใช้บำรุงร่างกาย ให้สุขภาพแข็งแรง รวมทั้งทำให้ผิวพรรณดีขึ้น นอกจากนี้ยังมีการใช้เพื่อบรรเทาอาการของโรคเรื้อรังหลายชนิด ซึ่งการทดลองยืนยันในทางวิทยาศาสตร์ ก็คงจะทำได้ยาก เพราะไม่มีมาตรฐานที่จะใช้จัดประเมินผลที่เหมาะสมเพียงพอ ดังนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยการประเมินผลด้วยการติดตามผลของการบริโภคอย่างมีระบบ และวิธีการวิจัยที่ถูกต้องทางหลักวิทยาศาสตร์ จึงจะพอบอกได้ว่าผลิตภัณฑ์ของผึ้งทั้ง 2 ประการนี้ จะได้ประโยชน์ทางการแพทย์ประการใดบ้าง

อย่างไรก็ตาม ความสนใจถึงประโยชน์ทางการแพทย์ของ บีพอลเลน และ รอยัลเจลลี่ ได้เริ่มต้นมาจากการศึกษาวิจัยโดยแพทย์ในประเทศรัสเซีย ซึ่งได้เริ่มต้นจากข้อสังเกตว่าในประเทศรัสเซียมีคนที่มีอายุมากกว่า 100 ปี ประมาณ 200 คน จึงได้ส่งแบบสอบถามไปยังบุคคลเหล่านั้น โดยถามถึงอาชีพ และอาหารที่บริโภคเป็นประจำ ตลอดจนลักษณะการดำรงชีวิต ซึ่งผลจากคำตอบที่รวบรวมได้พบว่าประมาณ 75% ของผู้ที่มีอายุยืนยาวเหล่านั้น มีอาชีพเลี้ยงผึ้ง และเนื่องจากว่ามีฐานะยากจน จึงได้นำน้ำผึ้งไปขาย และเก็บส่วนที่ติดอยู่กับรังผึ้งไว้เพื่อบริโภค ซึ่งเมื่อกลุ่มผู้วิจัยได้นำรังผึ้งซึ่งได้นำน้ำผึ้งออกไปแล้วมาวิเคราะห์พบว่าประกอบด้วยละอองเกสรที่ติดมาจากขากผึ้งเวลาบินไปเก็บน้ำหวานจากเกสรดอกไม้

บีพอลเลน ประกอบด้วย สารอาหารถึง 96 ชนิด เป็นวิตามิน 16 ชนิด เกลือแร่ 16 ชนิด เอ็นไซม์ และ โคเอ็นไซม์อีก 16 อย่าง นอกจากนั้นเป็นกรดอะมิโนที่จำเป็นแก่ร่างกาย น้ำตาล และไขมัน จากส่วนผสมดังกล่าวก็น่าจะมีฤทธิ์เป็นการเพิ่มปริมาณของสารที่จำเป็นต่อร่างกาย

ส่วนในแง่ของรอยัลเจลลี่ก็พบว่าเป็นสารที่ผึ้งนำมาเลี้ยงตัวอ่อนของผึ้งนางพญา ซึ่งในแง่ของพันธุกรรมผึ้งงานและผึ้งนางพญาก็ไม่ได้มีความแตกต่างกัน ดังนั้นการที่ผึ้งนางพญามีขนาดใหญ่กว่ามาก ก็อาจเป็นผลลัพท์เนื่องมาจากอาหารที่ได้รับจากรอยัลเจลลี่ รอยัลเจลลี่หรือ นมผึ้งเป็นของเหลวที่ออกจากต่อมน้ำลายของผึ้งงาน มีสีเหมือนนมข้นหวาน โดยทั่วไปการบริโภคผลิตภัณฑ์ของผึ้งทั้งสองชนิดนี้ ควรจะเลือกวิธีอาหารเสริมที่มีส่วนผสมของทั้งบีพอลเลนและนมผึ้ง ทั้งนี้เพราะนมผึ้งจะมีวิตามินอี ร่วมด้วย

ในแง่ของประโยชน์ของน้ำผึ้ง บีพอลเลน และนมผึ้งนั้นในปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่า ถ้ารู้จักบริโภคอย่างถูกต้อง จะมีประโยชน์ช่วยเพิ่มสารที่ร่างกายต้องการ แต่ประโยชน์ในทางการแพทย์อื่น ๆ ก็เป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะให้มีการทดสอบอย่างจริงจังต่อไป นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากผึ้งอีก เช่น ไขผึ้งที่ทำมาจากน้ำผึ้ง หรือที่เรียกกันว่า น้ำผึ้งพระจันทร์ และพรอพอลิส (propolis) ซึ่งมีลักษณะเป็นยางสีดำ ก็มีผู้เชื่อว่าอาจจะมีประโยชน์ในทางการแพทย์เช่นกัน แต่ผลิตภัณฑ์ซึ่งได้มีการนำออกมาจำหน่ายกันอย่างแพร่หลายเหมือนผลิตภัณฑ์อื่นที่กล่าวมาแล้ว